

Izhaja trikrat na teden v festih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz - Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnisti.

Oglaš in postanice

se računajo po pet-vestih, če tiskano 1-krat 4 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Vsčjo črke po prostoru.

Naročnino in oglaš je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsa leto 1 gl. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet-vestica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Splošne volitve v deželni zbor.

V zadnji številki smo naznanili, da so splošne volitve za naš deželni zbor že razpisane ter se bodo vršile v prvi polovici meseca decembra.

Iz razgleda, kateri je prijavljen v uradnem „L'Osservatore Triestino“, posnemamo še to-le:

1. Poslanci knežkih občin bodo volili 5. decembra t. l. in sicer:

za volilni kraj a), obsegajoči sodnijske okraje: Goriška okolica, Kanal in Ajdovščina, v Gorici;

za volilni kraj b), obsegajoči sodnijske okraje: Gradiška, Kormin, Tržič in Červinjan, v Gradiški;

za volilni kraj c), obsegajoči sodnijske okraje: Tolmin, Bovec, Kobarid in Cerklje, v Tolminu;

za volilni kraj d), obsegajoči sodnijske okraje: Sežana in Komen, v Sežani.

2. Poslanci mest, trgov in obrtnih krajev, potem kupčijska zbornica v Gorici, 7. decembra t. l. in sicer:

za volilni kraj a), Goriški v Gorici;

za volilni kraj b), Kormin in Gradiška, v Korminu;

za volilni kraj c), Červinjan, Tržič in Gradež, v Červinjanu;

za volilni kraj d), Tolmin, Bovec, Kobarid, Kanal in Ajdovščina, v Tolminu;

za kupčijsko zbornico v Gorici, kjer ima sedež.

3. Poslanci velikega posestva:

9. decembra t. l. in sicer v Gorici za volilni kraj, obstoječi iz sedmih okrajev Gradiška, Červinjan, Tržič in Kormin, razen sedanjih okrajnih občin Devin, Doberdob, Biljana, Dolenje, Kožbana in Medana.

11. decembra t. l. v Gorici za volilni kraj, obstoječi iz mesta Gorice z njenim okolišem in iz sodnijskih okrajev: okolica Goriška, Kanal, Aj-

dovščina, Tolmin, Bovec, Kobarid, Cerklje, Sežana, Komen, dalje iz poprej omenjenih občin Devin, Doberdob, Biljana, Dolenje, Kožbana in Medana.

Interpelacija

državnega poslanca Oskarja Gabrščka in tovarišev na g. naučnega ministra, podana v seji 17. oktobra.

Goriška „Soča“ od torka, 4. t. m., je prinesla čudovito vest, da je učna uprava podžavila od „Schulvereina“ subvencionirano nemško privatno ljudsko šolo ter jo priklopila c. kr. žensko učiteljsko v Gorici.

Ako se pomisli, da na Goriškem izven c. kr. uradnikov in nekaterih priseljencev ni nikakih Nemcev, da nemščina torej niti deželni jezik ni, in ako se pomisli, da žensko učiteljsko v Gorici obstoji le za Slovenke, Hrvatice (radi Istre) in za Italijanke, da je torej poleg slovenske in italijanske vladnice še nemška nekaj protismiselna, ako se dalje pomisli, kako vlada nikdar in nikjer ne skrbi za slovenske manjšine v različnih mestih, med temi tudi v Gorici, kjer se borijo Slovenci s skoro 1000 otroki že 10 let za slovensko ljudsko šolo, se je le čuditi veliki skrbi visoke vlade za ono peščico Nemcev v Gorici, ki so že tako svojo šolo lahko dobili, ložje nego mora nad 200.000 Čehov na Dunaju skrbeti za vzdrževanje in vzgojo svoje mladine, za katero se vlada prav nič ne briga.

Na c. kr. ženskem učiteljskem obstojata že dosedaj dve vladnici: slovenska in italijanska za dečke in dekleta. Deška vladnica je pravzaprav le pripravljavica za nemški gimnazij, ki je docela nekaj nezasišane v deželi, v kateri ni Nemcev. Dekliška vladnica pa je prava kuriozitet. Že v prvem razredu so Slovenke in Italijanke skupaj, katere se podučujejo v materinščini preminevalno posredno in neposredno.

V drugem razredu je že mnogo nemškega, v tretjem skoro vsi predmeti,

od četrtega razreda dalje pa je nemščina poučevalni jezik, materinščina pa povsem postranski in tudi neobligatni učni predmet. Ko dekleta dovrše to vadnico, govoré pač dobro nemški, jako slabo pa svoj materni jezik, in sicer tako slabo, da jim je otežkočen celo prestop v prvi letnik ženskega učiteljskega, katero je zopet slovensko ali italijansko. Na taki vladnici se vezbajo učiteljske kandidatnje za svoj prihodnji poklic kot slovenske ali italijanske učiteljice! Kje na svetu v kak urejeni državi je kaj takega še mogoče?

Gledé na te skrajno abnormalne razmere vprašamo:

1. Kako more Njeg. Eksceleuca gospod naučni minister opravičiti napravo nemške vladnice na c. kr. ženskem učiteljskem v Gorici, namreč v deželi, v kateri nemščina niti deželni jezik ni, in sicer poleg dosedanjih vladnic, ki tudi niso nič drugega nego ponemčevalnice za slovensko in italijansko mladino?

2. Ali hoče Njeg. Eksceleuca obe dosednji vladnici tako reorganizovati, kakor zahtevajo pedagogi vseh narodov in časov, da bosta v resnici vzgledni šoli po vseh pedagoških načelih ter sposobni za praktične vaje slovenskih in italijanskih kandidatnj, to je, da bosta vladnici čisto slovenska in ločeno čisto italijanska?

3. Ali hoče Njeg. Eksceleuca izpolniti od visoke vlade že pod grofom Taaffejem dane obljube ter napraviti v Gorici slovenski višji gimnazij?

Dunaj, dne 7. junija 1901.

(Poleg Gabrščka je podpisalo to interpelacijo še 16 drugih slovanskih poslancev.)

DOPISI.

S Slapa, dne 17. oktobra. — Resnici na ljubo morava podpisana gledé na dopis s Slapa v „Soči“ z dne 15. oktobra t. l. pripomniti, da je g. dopisnik s Slapa (!) v nekaterih točkah napačno podučen ter da je sledil le govoric, katere ni imela resnice za podlago. Gotovo ni pomislil, da mesto svojega nasprotnika zadene povsem nedolžno osebo s tem, da jo spravlja v take intimne

zveze, o kojih dotična oseba v svoji priprosti nikdar niti sanjala ni.

Ker so nama razmere dobro znane, sva dolžna v obrambo časti svojega bližnjega pojasniti omenjeni slučaj.

Dotična oseba je bila cerkvena pevka in takrat glavni glas v petju, posebno ker je bil mej pevci razpor. Takrat se je tudi omenjena pevka radi govorce nekaterih tercijalk, katere tolmačijo iz vsake besede že Bog ve kak namen, pričela ustavljati, da se ne bo več vdeleževala cerkvenega petja.

Ker se je pa tako krivično žaljena oseba neobhodno potrebnovala pri cerkvenem petju, ter si je g. župnik ni upal več pregovoriti, se je obrnil takrat še zaupno do naju s prošnjo, da posredujeva, naj se ne ozira na prazno besedičenje, ampak naj vstraja pri cerkvenem petju.

Podpisana sva bila mnenja, da ni vredno se na take neslanosti ozirati, in v korist petja sva tudi posredovala, torej z dotično osebo tudi mnogo občevala. Ravno radi tega sva bila tudi od g. dopisnika omenjeni čas v dotični hiši, kamor je po dogovoru pozneje došel tudi g. župnik, kar pa je bilo dotični pevki zelo neljubo. Po dolgem neuspešnem razgovoru smo odšli vsi skupno do vasi na Slapu, kjer smo se ločili.

Toliko se čutiva dolžna izjaviti v obrambo v javnosti krivično žaljenega dekleta. Čeravno naju je g. Kocijančič, hočem reči „Primorski List“, kot začetnika pri osnovanju pevskega in bralnega društva v „raztreseni vasi“ imenoval ne veliko manj kot voditelja surovosti, sva vendar že toliko napredovala v „surovosti“, da se čutiva dolžna, ne gledé na nasprotstvo javno povedati resnico.

G. dopisnika pa prosiva, naj pomisli, da s tem ni veliko zadel namerovane osebe, katere se take govorce baje nialo primejo, pač pa je kruto zadel čast povsem nedolžne osebe, katere edino bogastvo je pošteno ime, in katera nema nikogar na svetu, da bi jo branil.*

* Hvaležni smo gospodoma, da sta reč pojasnila. S tem slučajem pa je ono dekle le očisteno madeža, kateri jej je nadela ljudska govorica, katere skoro ni mogoče drugače potlačiti nego na tak način. Prizadele osebe naj radi tega oprosté tudi našemu dopisniku, saj je le on pripomnel, da bodo odsej zamašena marsikatera usta. — Uredništvo.

— 161 —

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Služabniki v cirku ga jamejo kričaje dražiti, toda ljudstvo je molčalo. Med tem Kilon dvigne glavo ter pogleda naokrog. Naposled mu obstane pogled nekje na najvišjih vrstih amfiteatra, prsi se mu nakrat dvignejo in takrat se pripeti nekaj, čemur so se začudili vsi gledalci. Na njegovem licu se prikaže smeh, čelo mu obkolijo jasni žarki svetlobe in iz oči, dvignjenih kvišku, mu sečeta dve debeli solzi po licu.

Bil je mrtev.

Med tem zakliče neki krepek moški glas izpod velarija:

„Mir mučencem!“

V amfiteatru pa je vladala gluha tišina.

XXI.

Po prizorih na cesarjevih vrtovih so se ječe zdatno spraznile. Lovili so sicer in zapirali nove žrtve, na katere je padel sum, da so spoznavalci vshodnega praznoverja, toda bilo jih je čimdalje manj, komaj toliko, kolikor jih je bilo treba za naslednje igre, ki so se isto tako že nagibale h koncu. Ljudstvo, prenašeno krvi, se je čimdalje bolj dolgočasilo ter kazalo čimdalje večji nemir ob prizorih, kako umirajo ti obsojenci. Strah predsodkov polnega Vestina se je po-

lastil tisočeri. Med množico so se neprestano širile čudne vesti o maščevanju krščanskega božanstva.

Vročinska bolezen (legar), ki se je iz ječ razširila po mestu, je še povečala splošni strah. Ljudje so videli pogostoma pogrebe ter šepetali med seboj, da nova „piacula“ mora pomiriti nepoznanega boga. V templih so doprinali žrtve Jupiteru in Libitini. Naposled se je navzlic prizadevanju Tigelina in njegovih pomočnikov čimdalje bolj razširjalo mnenje, da je bilo mesto sežgano na cesarjevo povelje in da kristijani trpé po nedolžnem.

Toda uprav radi tega Nero in Tigelin nista odstopila od preganjanja. Da se množica pomiri, je cesar zapovedal znovič, deliti njo zrnje, vino in olje. Razglasili so se predpisi, s katerimi je bila olajšana stavba hiš ter še drugi predpisi gledé širjave ulic in gledé tvarine, s katero se je imelo zidati, da bi bilo v bodoče bolj varno pred ognjem. Cesar sam se je udeleževal sej senata ter se posvetoval ob enem z očeti o blaginji naroda in mesta, toda pri tem niti senca milosti ni padla na obsojence. Vladarju sveta je bilo pred vsem drugim mar samo to, da vrine ljudstvu prepričanje, da taka strašna kazen more doseči samo krivce. V senatu za kristijane tudi nihče ni povzdignil glasu, kajti nihče ni hotel pasti cesarju v nemilost in vrhu tega so ljudje, ki so zrl naprej v bodočnost, zagotavljali, da na osnovah nove vere bi se rimsko gospodstvo ne moglo vzdržati.

Sorodnikom so oddajali samo na smrt bolne ljudi in mrljice, kajti rimsko pravo se ni maščevalo na mrtvih. Viniciju je vzročala veliko olajšavo misel, da Ligijo, kadar umrè, pokoplje v svoji rodbinski rakvi ter bo konečno sam počival poleg nje. Ni imel že nobenega upanja več, da jo pred smrtjo ubrani in tudi

sam, že na pol odtrgan od življenja ter povsem udan Kristusu, ni sanjal o nikakem drugem združenju nego o onem po smrti.

Njegova vera je bila tako krepka, da se mu je večnost dozdevala dokaj istinitejša nego vse sedanje življenje. Srce mu je bilo prenapolneno od navdušenosti. Že v življenju se je bil spremenil v neko breztelesno bitje, katero je koprnelo po tem, da se oprosti samega sebe ter teži za drugo ljubljeno dušo. Predočeval si je sedaj, da si on in Ligija podasta roki ter skupno odideta v nebo, kjer ju Kristus blagoslovi ter jima dovoli, da prebivata tamkaj v luči, tako čudni in veliki, kakor je svet jutranje zarje. Prosil je samo Kristusa, naj prihrani Ligiji muke v cirku ter ji dovoli, naj mirno umre, v zaporu, ker je bil zanesljivo prepričan, da umrè ž njo vred tudi sam. Mislil si je, da se pri tolikem prelivanju krvi ne sme niti nadejati, da bi ona jedina ostala rešena.

Slišal je bil od Petra in Pavla, da tudi ona umrèta mučeniške smrti. Pogled na Kilona na križu ga je prepričal, da tudi mučeniška smrt more biti sladka, ter si je samo želel, da bi tudi za nju že napočil trenutek, ko so jima otožna in težka usoda spremenili v boljše.

Časih se mu je zdelo, da je že okušal življenje za grobom. Ona tuga, ki mu je prevzemala dušo, je izgubljala čimdalje bolj svojo moč ter se spreminjala v čimdalje večjo udanost v voljo božjo. Vinicij je dolgo plaval proti prôdu, boril se in trdil; sedaj pa se je izročil valovom, ker je bil zagotovljen, da ga odnašajo v večno tišino. Slutil je, da se Ligija istotako kakor on pripravljala na smrt in da korakata oba po isti poti, dasi ju loči zidovje ječe, ter se je nasmehnil pri spominu na to, kakor na nekakšno srečo. (Dalje pride.)

Upava torej, da g. dopisnik teh vrstic ne bode štel za polemiko, ampak da bode prepričan, da nama je namen, braniti edino le čast osebe, katera ni ničesar zakrivila.

A. Rejc,
občinski tajnik

F. Kosmač,
pevovodja.

Iz gornje Branice. — Kakor je čitateljem „Soče“ in „Primorca“ že znano, so bili vsled pretepa mej braniskimi fanti in goskimi klerikalci obsojeni pri obravnavi v Vipavi, katero je vodil adjunkt Polensek, le trije liberalci braniski. Franc Trbižan je bil obsojen na 2 tedna zapora in 40 kron globe. Katoliški listi, kakor „Prismojenec“, „Slovenec“ in kompanija, so seveda celo zadevo zavijali po svoje ter pri tem na katoliški podlagi lagali; konečno pa je zlasti „Prim. List“ s pravo peklenško škodoželjnostjo poročal izid obravnave in zmagovalno kazal na svoje nedolžne goske klerikalce, razbojnike, katere je „Slovenec“ že pred obravnavo razglasil za nedolžne.

Proti razsodbi sodnika Polenseka je vložil Fr. Trbižan pritožbo, ker si je bil svest svoje nedolžnosti. Dne 10. t. m. je bila druga obravnava v Ljubljani, pri kateri je bil Fr. Trbižan popolnoma oproščen.

Jako zanimivo je to, da je že takoj po prvi obravnavi Franc Jamšek (tožitelj) tirjal od Trbižana 40 kron, katere mu je Polensek prisodil za bolečine. Gotovo je vže v duhu sklepal, kako se bode mastil zanje; mogoče je celo nameraval kupiti si novo puško, da bode zopet poskušal streljati... Uboga klerikalna reva — vse je splavalo po vodi. Konec so zginile, razumeš, Franceljček?

Zdaj pa le puško v roke, pa streljaj svoje borne kosti! Ako se iz te „grimosti“ na katol. podlagi ustreliš (ter seveda dobro zadeneš, ne kakor zadnjič!) prepričan bode, da skočiš gorak v nebesa, kjer Te bodo vsi klerikalci z mučeniškim „kranceljnom“ kronali, in svečenik-mučenik Ferjančič Te ob novem letu proglasi za svetnika-mučenika. Torej korajžu, Francelj, če hočeš dobiti „krancelj“.

Vsled obravnave pri prizivnem sodišču so dobili listi a la „Slovenec“, „Prim. List“ po nosu. Klerikalna „nedolžnost“ je zopet padla.

Ozira vredno je vprašanje g. Polenseka, kateri je pri obravnavi v Vipavi vprašal neko pričo, je-li Trbižan klerikalec ali liberalce, na kar se mu je odgovorilo, da je hud liberalce. Zakaj le je to vprašal?!

Goski klerikalci so med pretepom vpili: ubijmo liberalce! Liberalce zaklati, saj nimajo nikake postave itd., ali vkljub temu ne verujemo, da se je to geslo goskih krizarjev uvrstilo že mej postavo, po kateri bi se smelo liberalce kar brezobzirno obsojati. In res, kakor se je skazalo, tega gesla ne poznajo. Kakšen klerikalec bi se ga ne branil.

Dovolj! Potrpimo, mogoče se v kratkem goski „krizarji“ zopet organizirajo ter napadejo v znamenju križa liberalce in „proklete bure“ s križno vojsko. Oh potem homo pa imeli po Vipavskem dosti svetnikov-mučenikov.

Srečno slovensko ljudstvo!

Z Vipavskoga. — V nedeljo dne 20. t. m. sem bil slučajno na Gradišču nad Prvačino pri maši, ter poslušal tudi propoved med tem. Pri sklepu te propovedi je prišlo na vrsto tudi nekaj politične agitacije, ker to ne sme izostati sedaj v teh burnih časih, da bi se cerkev ne zlorabljala. Bog je seveda nasproten narodno-napredni stranki, katera želi dušne izobrazbe ljudstva na sploh, da tim laže Njega in Vsemogočnost Njegovo spozi, a oskrumbi hiše Božje vsled politične agitacije, temu ne nasprotuje? —

Gospod nunc je sprva tožil zbranim vernikom, da je bil na surov način napaden od strani naprednjakov, liberalcev, in ko je on zagovarjal svojo najsvetejšo, je bil opsovan z raznimi nečastnimi psovkami, ter celo z rokami suvan, pa se nihče ni hotel zanj potegniti ter ga obvarovati i. dr.

Dalje je tako-le govoril: Zdaj se blizajo volitve v državni in deželni zbor; rotim Vas, ne volite takih poslancev, kakor so ti liberalci, ki hočejo sv. vero in duhovnike uničiti; ti so vsi puhle glave; volite take moše, kateri spoznajo pravega Boga, in bodo zahtevali tudi, da se mu dolžna čast da!

Čital sem notico iz Gradišča v „Primorcu“ od 18. t. m., in radoveden, od kod toliko nasprotja „Primorca“ in te propovedi, iz cerkve gredé, poprašam onemu prizoru od pondeljka navzoče priče, kako je bil pričetek tej komediji. Spoznal sem iz natančnih in zanesljivih sporočil, da se znajo g. nunci mojstersko zvito prati.

Kakor sem čul, ni bil g. nunc prvi napaden; temveč on je napadel g. Petra Pahorja in tudi druge z besedami: svinja, osel, magarac, na vse grlo kričé, slednjič je prislo udrihanje s palico po hrbtu g. Petra Pahorja.

Gosp. nunc! Javno, v nazočnosti raznega ljudstva in celo otrok taki izrazi niso kaj umestni, posebno od Vas ne! —

Vedite, da nismo več v 15. stoletju, ko je Vaša klerikalna monarhija vladala. Zdaj imamo sole in zavedne učitelje, kateri nam želijo dobro, ker izobražajo in podučujejo nas in našo mladino in ne pokrivajo naš največji dar Božji, t. j. razum, s temo neveddnosti, temveč ga nam bistrijo, da vemo ločiti pravo od nepravga ter imamo sploh nekaj prave razsodnosti.

Nekatere Vaše ovčice ste morda res oslepili, da Vam verujejo, da naprednjaki so brezverci, a treznomiselnih tega ne prepričate. Povemo Vam opetovano, da naprednjaki nismo zoper sv. vero, pač pa zoper temo ljubeče duhovnike, nikakor pa ne zoper prave Kristove namestnike, duhovnike, ki vršijo svojo dolžnost nepristransko in se ne vtikajo v postranska opravila in politiko! —

Toliko naj Vam za zdaj zadostuje!

Iz Št. Petra. — Kmečka zadruga pri nas tukaj jako „pridno“ deluje, pa ne, da bi kdo mislil, da v tistem žmislju, kakor je bila ustanovljena, ker takrat so gospodje duhovni, med njimi tudi dr. Pavlica, vhogim kmetom v glavo vbijali, da vir vsega blagostanja za njih je le v zadrugi. Govorili so tako-le: „Glej, vhogi kmet, ti se trudiš in poliš dan in noč, tebi se tukaj krompir plačuje po 3 krone kvintal, poglej v Trst in na Dunaj, tam prodajajo tvoj krompir po 12 K kvintal. Vidiš, za koga delaš; ravno tako je z drugimi tvojimi pridelki. Združi se v zadrugo in prodajaj sami svoje pridelke, ter otreši se nepotrebnih prekupcev!“ Takšne besede so bile gotovo voda na mlin kmetov in na takšni podlagi se je ustanovila zadruga v Št. Petru. Pa o vsem tem sedaj ni nič več videti, ne slišati, besede gospodov duhovnov so postale dim. Pač pa nekaj drugega se opazuje, da zadruga je bila ustanovljena le za kaj drugega. Prvič, da se je vladil navajalo, da zadruga potrebuje denar za napravo raznih skladišč in kleti, ki se bodo rabile pri veliki trgovini. Sezidala je res novo hišo z dvema velikima dvoranama, za kar je prosila vladne podpore, torej je tem potom prišla do velikih prostorov, katerih pa sedaj ne rabijo za trgovino, ampak za to, kar so imeli ustanovitelji zadruga že v začetku pred očmi. Že pater Knavs je govoril: „Imeli bomo svojo krčmo, ako drugi krčmarji ne potegnejo za nami, ter jih s konkurenco uničimo.“

To se je sedaj tudi vresničilo: Kmečka zadruga ima krčmo, da bode pokorila druge krčmarje z umazano konkurenco, ker so drugih političnih nazorov, kakor gospodje okoli zadruga.

Čudno, da vlada tako malo skrbi za malega obrtnika, ter ga pusti uničevati, le zaradi tega, ker ni istih političnih nazorov, kakor gospod kaplan.

Govorilo se je, da predstojne oblasti začetkoma niso dovolile javne krčme, pa gospodje pri zadrugi so na katoliški podlagi že znali resnico tako zviti in pesek v oči vreči vladnim organom, da ima ista sedaj javno krčmo.

To je bil smoter že v začetku zadruga, da pridejo do krčme; druga kupčija pa je le deveta briga! S pomočjo vladnih podpor je sezidala lepe dvorane, da se sedaj tam lepo pleše na katoliški podlagi in pridno vino pije. Najbrže ne bode več greh pijančevanje in ples, ker tudi gospod kaplan med njimi popiva. Se ve v takšni krčmi je vse dovoljeno.

Da je smoter vsega delovanja zadruga le krčma, kjer bi s pomočjo umazane konkurence in drugih pripomočkov gospodje skušali uničiti svoje politične nasprotnike, je tudi drugo dejstvo. Večina sedanjega starešinstva in županstva, ki je poosebljena zadruga, deluje vse le tako, da je le v prilog zadržni krčmi. Najprvo je županstvo najelo prostor v zadržni hiši za občinsko pisarno, da ljudje v krčmi čakajo na uradne ure. Prvo starešinstveno sejo je župan nalašč sklical zvečer, da se je ložej po seji i med sejo v krčmi pilo. V nedeljo 20. t. m. je posebno skrb imelo županstvo za zadržno krčmo, ko je sklicalo kontrolni shod za črnovojnike po popoldanski službi božji, da so možje potem gotovejšje ostali v krčmi. Sicer ni moja naloga, braniti krčmarje, ali resnica naj se

izve, to uči krščanska ljubezen, katero so učili dobri duhovni.

Res je, da gospodom okoli zadruga delajo največ „sitnosti“ v njih političnem delovanju ravno krčmarji tukaj. Pa imajo tudi pravico, kakor vsak drugi.

Pritoževal se mi je eden krčmarjev, da neki posestniki, goreči zadrugarji, ščuvajo ljudi, da ni treba hoditi piti vina k drugim krčmarjem, ker imajo tudi vnašna vina, da jih kupujejo v Istri, Dalmaciji in v Italiji, namesto da bi vse vino tukaj kupovali. Priznal je tudi v resnici, da večkrat kupujejo vina v Istri, Dalmaciji in v naši Furlaniji, ne pa v Italiji, ker se da s temi vini kaj zaslužiti in so večkrat dosti boljše, kakor katera domača vina. Imeli so že žalostne skušnje z domačimi vini. — Gospodje zadrugarji, lepo se zrcali vaša katoliška ljubezen, se kruha ne privoščite svojim političnim nasprotnikom; in mogoče jim v greh štejete, ako se prizadevajo kaj prihraniti. Lepo mislite, gospodje, kolikokrat ste se vi že odpeljali v daljni Štajer po živino si nakupit; zakaj neki to, kakor samo zato, ker ste ceneje in boljše dobili, kakor doma. In kar našim krčmarjem predbacivate, zakaj zadruga ne kupi vseh vin, tukaj v Št. Petru, ampak hodi jih kupovat v Dornberg, Šempas itd. In celo tudi dalmatinska vina kupuje.

Vidi se iz vsega delovanja zadruga prav jasno, da je bila ustanovljena le za to, da bi uničevala politične nasprotnike gospodov kaplanov. To že vsaki otrok otiplje. Može, ako ste res taki katoličani, za kakoršne se imate, držite se tega, za kar ste ljudstvo navduševali ob ustanovitvi zadruga: krompir, sadje, grozdje, kostanj itd., in ni treba nam z vladnimi in mogočimi deželnimi podporami uničevati odličnih mož naše stranke, ki se ne morejo vjemati s političnimi nazori gospodov kaplanov.

Bralci lahko iz teh vrst sklepajo, kako deluje kmečka zadruga na katoliški podlagi v velikanski prid zadrugarjev-kmetov!!

Nepristranski občanar.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Sinoči okoli 8. ure je umrl po kratkem bolehanju preč g. Anton Hvalica, dekan v Št. Petru pri Gorici, ki je pred kratkim časom slovesno obhajal 40-letnico svojega mašništva. Pokojnik je bil rojen dne 23. novembra 1834. na Srednjem, posvečen v mašnika pa dne 22. septembra 1861. R. i. p.!

Prvi „Journfixe“ priredi kolesarsko društvo „Gorica“ v soboto 26. t. m. v salonu hotela „pri Jelenu“. Sestanek ob 1/9 uri zvečer. Iz posebne prijaznosti sodeluje zasebni moški zbor, znani „spinosi“-oktet in še znanejši humorist g. „Flagellius“ iz Kamčatke, ki se slučajno mudi te dni v Gorici.

Društvo opozarja, da se bodo odslej vršili Journfixi vsako soboto „pri Jelenu“ s primernim zabavnim vspešdom, ter vabi k obisku vse narodnjake iz mesta in rodoljube z dežele.

Dr. Gregorčič — spokorjen grešnik. — Nadaljevanje člankov pod tem naslovom priobčimo prihodnjic; priobčimo daljši sestavek, velezanimiv, s citati, ki jasno kažejo, kedo se je spremenil. Opozarjamo na to še posebej vse tiste, ki nočejo verjeti na spreobrnjenje dr. Gregorčiča, za katero je najboljšo spričevalo tudi „Prim. List“. — S temi članki bo nespodobno dokazano, kdo se je spremenil in kdo ne.

Deželni odbor je imel v soboto 19. t. m. posebno sejo, da reši razne prošnje, odstopljene mu od dež. zbora ter podelitev stipendij.

Podelil je: a) Slovenskim dijakom: 2 stipendiji po 400 K za prvoletnike: Ipavec Andrej in Josip Pavlin, fil. na Dunaju. Stipendij 600 K je dobil: Alfons Vales, modroslovec na Dunaju.

Podpore po 400 K so dobili: 1. Šorli Ivo, pravnik v Gradcu; 2. Rudolf Lavrenčič, fil. na Dunaju; 3. Alojzij Gradnik, prav. na Dunaju; 4. Anton Žerjal, prav. v Gradcu; 5. Vuga Franc, prav. na Dunaju; 6. Korsic Mirko, prav. v Pragi.

Po 200 K: 7. Potočnik Josip, tehnik, Gradec; 8. Alojzij Keršovan, pravnik, Gradec; 9. Ivan Presel, tehnik, Praga; 10. Manzoni Anton, pravnik, Dunaj; 11. Izidor Reja, medicinec na Dunaju.

b) 1. Ivančič vdovi Katarini (vsled predloga dr. Tuma v dež. zboru) so povišali dovoljeno podporo 100 K na 200 K; 2. Vinorejskim sadjar. društvom v Brjah, Kamnjah in Rihembergu po 200 K; 3. Županstvu v Šmarjah za vodovod 400 K.

c) Predložé se vnovič deželnemu zboru: Prošnja županstva v Renčah za podporo za hudournik „Renč“, — prošnja žup. Idersku za dela ob Soti, — prošnja žup. Sežana za uvrstitev v skupino mest in trgov ter potrditev nakazane pokojnine učitelju Krajniku. Razne druge prošnje se bode rešile v redni seji dež. odbora posebej.

Vipavska železnica. — V soboto so predrl predor pri Ročih v dornberski županiji, kar so praznovali delavci in ljudstvo v nedeljo z veseljem. Predor je dolg 180 m. Dela pri železnici gredo hitro izpod rok, tako da je pričakovati, da prihodnjo spomlad bo izročena železnica prometu.

Predrznost, ki presega vse meje. — Upokojeni asistent v deželnem uradu Ernest Klavžar je priobčil v „Gorici“ z dne 19. t. m. izjavo, v kateri pravi, da ne kandiduje (!), ako bo pa izvoljen proti svoji volji (!), poslanstvo sprejme, — in pravi na to doslovno:

„Jaz ne smatram deželnozborskega mandata niti za predmet zabave, niti za molzno kravo, ampak ga štejem za to, kar je: Sveta naloga, vestno zastopati vsestranske koristi naroda in mandatov.“

Gospodje pri „Soči“ so že tako vajeni, da merijo vse po svojem „bratu“. — Njih glavni patron si je pri zadnjih volitvah izrecno izpogodil deželno odborništvo; brez njega bi ne bil prevzel poslanstva — in pozneje je pri neki priliki celo zahteval od društva „Sloga“, naj mu zajame politično karijero. — Meni ni treba vsega tega prav nič; najraje ostanem doma v svoji družini. — Pomagati pa hočem, z uporabo vseh svojih močij, da zmaga pri bodočih volitvah „Sloga“ s svojimi kandidati, ker vidim v tem edino zanesljivo poročstvo za složno in uspešno delovanje v deželnem zboru, in ker je vsakega pravega rodoljuba sveta dolžnost, delati na to, da čim brže in za vselej neha sedanja bratomorni boj med Slovenci na Goriskem“.

V tej izjavi je upokojeni deželni asistentek predrznost obrekoval — deželnega odbornika dr. Tuma. Eto dokaz.

„Slogina“ stranka je l. 1895. iskala sposobnih kandidatov, ki bi mogli sprejeti tudi deželno odborništvo. Svoje oko je vrgla na c. kr. sodnega pristava v Gorici dr. H. Tuma in na odvetnika dr. Rybafa v Sežani, ki bi se v slučaju izvolitve preselil v Gorici. Meni je bila poverjena naloga, naj pridobim dr. Tuma za ta načrt. — Šel sem k dr. Tumi, razložil mu položaj in željo „narodnega vodstva“ (!), ali on se je odločno branil. Dejal je: Pustite me, kjer sem; v sodni službi lahko še več koristim svojemu narodu. Po dolgotrajnem razgovorjanju sva se razšla s tem vspehom: Dr. Tuma daje „narodnemu vodstvu“ 8 dnij časa, da si poišče katero drugo osebo mesto njega; ako drugače ne bo mogoče, se ukloni želji narodnega vodstva, dasi bi ga to stalo vso bodočo karijero. — Odgovor „narodnega vodstva“ je glasil: „Nimamo drugega moža, morate sprejeti!“ — In dr. Tuma je uklonil svoj tilnik pred to zahtevo, dasi je dobro sodil po položaju v deželi in po nameravanem nastopanju nove desetorice, da ga bo to stalo sodno karijero in da bo moral iskati eksistenco drugače. Le za take slučaje je zahteval, da ga stranka štiti in ne odvrže kakor izžmeto citrono na cesto! — Stranka mu je dala vsa zagotovila, katera mu je sploh mogla dati, pa jih je držala tako, kakor smo videli! —

Kaj je torej resnica?! Res je le to, da se dr. T. ni nikamor siliti, marveč „Slogina“ stranka ga je iskala, ponujala mu mandat in odborništvo, kar je sprejel sele tedaj, ko je smatral za narodno dolžnost, da se ukloni volji „narodnega vodstva“. — Čitatelji naj zdaj sami sodijo breznevno predrznost neznanega upokojenega deželnega uradnika XI. plač razreda, ki se osmeli s take vrste podtikanja v javnost.

Naj povem še to!

Isto narodno vodstvo je dalo deželnemu odborniku dr. Tumi nalog po ustih grofa A. Coroninija, naj gleda na prste asistentu Klavžarju, naj mu zabrani zakonno pisatvo in s tem zvezano obrt; da, naj stori Klavžarja nemogočega, da ne bo mogel stranki in ljudstvu škodovati tako, kakor je obče o njem sodilo javno mnenje. — Dr. Tuma je na to „povelje“ storil proti Klavžarju veliko manj nego bi bilo ljubo prvakom narodnega vodstva, ki so rohnili proti K. kakor stekli psi. — Ali se to malo je rodilo v Klavžarju proti dr. Tumini mrznosti, katero zdaj

očito kaže pod pokroviteljstvom iste „Sloge“.

— Ker je takrat Gregorčič jemal Klavžarja s seboj na shode, da je govoril o sadjarstvu, vinarstvu itd., je smatralo „narodno vodstvo“ (!) to za nedopustno in nečastno ter je Gregorčiču zabranilo, da ne sme dalje jemati Klavžarja na „Slogine“ shode. — Danes ga pošilja Gregorčič, da edini vodi shode v imenu „Sloge“.

V očigled takim odnošajem pač lahko rečemo: Gospodje so drug drugega vredni! Pozabili so na vsa preteklost, a združila jih je mržnja do oseb, ki vodijo narodno-napredno stranko, tako strasno, da prodajajo očitne laži za golo istino ter postavljajo notoriška dejstva na glavo. Naše ljudstvo, v kolikor ni povsem nevedno ali pokvarjeno, pa ima bistre oči in bistro glavo, da bo znalo prav soditi naše nasprotnike in tudi najnovejšo službo E. Klavžarja v „Slogi“.

A. Gabršček.

Odgovor Cirila Vuga v Kobaridu.

— Kaplan C. Vuga je naslovil na me v „Gorici“ neko poslanico, v kateri zahteva naj — jaz njega tožim, sicer da sem — podel obrekovalca. Zaradi ukradenih, poneverjenih mi okroglo 500 gld. bi bil lahko tožil pred 12 leti, — in zadovoljiti bi se bil moral s pravdo pred porotniki, ki bi stala nekoga lahko par let ječe in — Cirileček, raznašalec „Soce“, bi najbrže ne prišel do kaplanske službe. Namesto da bi mi bil hvaležen, me se psuje s — podlimi obrekovalci. Mesto da bi on tožil „Sočo“, zahteva, naj jaz tožim — njega? Pod katerim pravnim naslovom? Ne, g. Ciril, tu ni na mestu tožba pred porotnim sodnikom, marveč pripraviti se raje treba, da bo zagovor pred večnim sodnikom lažji. Česar nisem ovadil posvetni sodnji pred 12 leti, tega niti danes ne storim, dasi je dokaz hudodelstva napisan svojeručno. — Cirila Vuga bi lahko tožil radi veleprijazne in v katoliški hvaležnosti mi zalučane psovke podlega obrekovalca, pa niti tega ne storim. — Prizanesel sem hujše zlo, ki me je stalo pet lepih stotakov, prizanesem tudi to psovko iz peresa mladiča, ki mi je dolžan tako velike hvaležnosti, kakoršne ljudje gotove vrste niso zmožni. — A. Gabršček.

Še vprašanje prof. Berbuča. — Na prevažno vprašanje v „Soci“ prof. Berbuč se ni odgovoril. S svojimi klobasarijami v „Gorici“ pa nas je izzval zopet na jedno jako važno vprašanje.

V „Gorici“ 15. junija t. l. je na dolgo in široko govorjenje o zganjarini na Kranjskem. Priobčena je o dohodkih celo jako pregledna tabela, katero pa je „Soča“ prav razložila, da govori za nas in proti prof. Berbuču.

V „Gorici“ 19. t. m. zopet govori o isti zganjarini, pa v jako važni točki vse drugače nego 15. junija.

Predno se dalje spuščamo v odgovor prof. Berbuču (saj smo ga mesarili itak že dovolj), ga vprašamo tu resno: Ali je resnica, kar je pisal v „Gor.“ 15. junija, ali pa tisto, kar stoji črno na belem v „Gor.“ 19. t. m.? Eno ali drugo! — Po tem odgovoru bomo dalje govorili mi, sicer bi trčili po nepotrebnem čas in prostor.

Na zopet ponavljano oslarijo v „Gorici“ od torka, da je naša dežela na škodi za 130.000 kron, pa odgovarjamo se enkrat:

To je norost, ki se je rodila v glavi prazne slame. Da v deželnem zboru nikdo ni dovolj odgovarjal, smo v „Soci“ že obžalovali; dr. Tuma je storil svojo dolžnost, — ako je drugi niso, je dovolj žalostno. — Morebiti pa nikdo ni smatral za vredno, da bi odgovarjal, — deželni zbor pa je dal Berbuču najgroznejšo zausnico s tem, da je odklonil njegov predlog o deželnem užitninskem uradu. Kaj hoče Berbuč še jasnejega odgovora?!

Tudi v „Gorici“ od 22. t. m. se torej ponavlja norost o zgubi 130.000 kron! — In vendar je ta trditve velika sleparija! Država bo odškodovala našo deželo, kakor Trst, Istro, Česko, obe Avstriji, Galicijo itd., natančno po konsumu l. 1899., in sicer bo dajala okroglo po 22.000 kron več, ergo v 10 letih nad 220.000 kron več! Žepi davkoplačevalcev pa bodo imeli blizu 1.000.000 kron drugega dobčka, kakor je „Soča“ s številkami že dokazala, česar pa „farbar“ Berbuč ni še do taknil! — Govorica o 130.000 zgube je čisto navadna „farbarija“, s katero se hoče begati in hujskati naše ljudstvo! — Ali je to naloga c. kr. profesorja?!

„Sloga“, to politično društvo nunciev, ima danes v goriski čitalnici nekaj zaupen

shod. Politično društvo more sklicavati ali shod članov ali javni shod. Ali „Sloga“, kateri je vsako pametno ravnanje že zdavnaj splavalo po vodi, sklicuje nekaj, kar ni ne eno ne drugo. In pa tako tihotapsko! Vse se vrši na skrivnem, ničesar ne naznanijo poprej v javnosti. Boje se pač luči. Slaba vest! Kolika razlika je v tem oziru med nami in klerikalci. Delovanje naše stranke je odkrito, da se vidi na sploh, ker se ne bojimo luči. Vse, kar so spravili danes na ta zaupen shod, je odvisno le od nunciev. Ti so imeli glavno in odločilno besedo, podrepniki, tjudje, ki nič ne odločujejo, imajo le pravico, ploskali in pritrdjevali. — Potem bodo pa farbali svet, da je ljudstvo govorilo. — O „Slogi“, o današnjem shodu ter o volilni okrožnici „Sloge“, ki je nesramno klerikalno skrupulo, spregovorimo o prvi priliki obsirneje.

Za danes povemo le to, da tiste okrožnice s sprejelvalnim pismom razpošilja — dr. Andr. Pavlica! On, ki je stal od „Sloge“ vedno daleč proč, on je dandanes — „Sloga“! Daleč so prijadrali — pod najčrnejšo klerikalstvo — ti „čisti rodoljubi“!

Politično društvo in sv. maše! — Naravnost neverjeten švindi uganjajo naši politikujoči nunci! V Kobaridu so ustanovili politično društvo za sodni okraj, letnino določili le na 20 kr., za katere pa se bodo služile sv. maše.... Neveden kmet, ki znosi obilo grošev celo za očenaše, katerih pošten duhovnik ne sprejema, daje rad še teh 20 kr., za katere bo deležen celo po smrti sv. maše.... Tako sramotno se zlorabi sv. vera za politiko!

Iz Bolea poročajo, da klerikalci kandidujejo v naših trgih tamošnjega notarja, ki po vzgoji ni Slovenec. Ako je to res, se splošna sodba o naših klerikalcih vnovič potrjuje. — Sicer pa se mi le smejemo pogumnemu apetitu klerikalcev, ki stegajo svoje roke po naših lepih trgih. Kislo grozdje!

Cahej — poslanec in odbornik! — Mali Klavžarček je dejal v svoji izjavi, da ne kandiduje, — ako pa bi bil izvoljen poslanecem proti svoji želji, bi sprejel in bi po skromnih močeh izpolnil prevzeto dolžnost!

Naš odgovor: Sramotno je že to, da je kak slov. list objavil take vrste pamflet na ugled in čast slovenskega naroda. Naprednjaki kakor klerikalci poznajo Klavžarja in ga — prezirajo. Ali da klerikalci reflektujejo kakorkoli na tega možička, ker je navihani in z vsemi zavbami namazan, to ocenjuje njihovo moralno vrednost. — „Soča“ pa dokaže, da ta mož spada vse kam drugam, nikakor pa ne v družbo dež. poslancev. Le pred porotnike, g. Cahej, ko bo pravda zrela!

Apetit imajo velik! — Pred državnoborskiimi volitvami je sel Gregorčič k Pajerju in sklenila sta med seboj pogodbo, ki velja še danes. (Narodno-napredna stranka pa bi se z Lahi ne smela pogajati v nikakem slučaju! To bi bilo „izdajstvo“, kakor je menila celó „Ed.“!) — Takrat je Gregorčič zatrjeval Pajerju, da ima v V. kuriji 17 slovenskih glasov gotove večine, v IV. kuriji pa je klerikalna večina še večja. — Volitev pa je pokazala, da je imel dr. Tuma 17 glasov večine, Oskar Gabršček je pa tudi zmagal.

Enako klanfajo klerikalci zdaj! V „Gorici“ so že parkrat razvijali grozen Galgenhumor ter zagotavljali, da dobé oni 10 mandator, mi pa — 00. Mi pa upamo, da dobé klerikalci v decembru zopet dokaz, kako so farbali in si dajali korajžo z — gradovi v oblakih!

Pozor! Varujte se ga! — Pišejo nam z Vipavskega: Znani Bezeljak, doma iz Črnege vrha, bivši duhovnik iz Kranjske, ki pa ne sme več opravljati nikake službe božje in tudi ne nositi vidne duhovske obleke, krozi sedaj po Vipavskem ter podkreplja sv. vero in krščansko moralno. Ta degenerirani človek, ki je v najljepši dobi, videti telesno zdrav in krepek, se posebno rad v kake bolj stranske kraje pritepe, kjer zna s svojim spretnim nastopom in govorjenjem naše verno in gostoljubno ljudstvo, ki vidi v vsakem duhovnu pol boga, izkoristiti za svoje namene. — Neko bližnjo občino na Gorškem, ki nima duhovnika doma, je s svojo prisotnostjo osrečeval nad 8 dnij in jo bo morda še.

Iz kleti v klet, iz hiše v hišo je vandral, pil vino in zganje zajedno, jedel, govoril „moralne“ govore kakor pravi klerikalec, kadil in lagal, da je groza. —

Vse to naj bi se bilo v imenu božjem. Toda ta revni človek je zmožen še več, česar pa tu ne moremo natanko opisati. Vendar pa moramo povedati, da tako divje in pohotne strasti, kakor pri tem nesrečniku, bi

menda zastoj se kje iskali. Ko se količkaj varnega čuti, hoče uganjati svoje običajne pregrebe. Nikdo ni varen na samem pred njim! Koliko pohujšanja pušča ta človek za seboj, zlasti ako ne prenoči na varnem kraju sam....

Varujte se vi, dobrodušni in verni kmetje, tega nesrečnika! Konečno pa je odločno zahtevati, da se kaj s tem človekom vkrene in se ga stori-neskodljivega. Apeliramo zlasti na posvetno oblast, ker cerkvena ima vse kaj drugega nego koristi in dobro moralno našega ljudstva pred očmi! Naša in osobito kranjska duhovščina se raje lovi za svoje zlin-draste poslance in volitve, prejeja misijone in shode, ter izpostavlja Najsvetejše za kake oslarije in skrbi za dobro voljo svojih debelih kuharic itd., ne pa da bi na varno spravila in poskrbela za svojega nesrečnega tovariša, ki jim je nekaj goreče služil, ali zdaj ljudstvu toliko škode in pohujšanja prizadeva!

Varujte se torej tega nesrečnega človeka!

Koncertno veselje priredé tamburasi s sodelovanjem goriskih pevcev v nedeljo dne 27. okt. 1901. v dvorani g. Frana Bratina v Ajdovščini. Začetek koncerta točno ob 4. uri popoldne.

Vabilo k naročbi. — G. J. Okič, glavni urednik znanih „Kneipp-Blätter“ v Würshofen-u, naš rojak, najavlja, da je na mnogovrstno zahtevo pripravljen izdati svoj topopisni roman „Der zehnte Bruder“ (Deseti brat) v posebni izdaji. Za to vabi odjemalce k naročbi na to delo, ki se ne bo pojavilo v knjigarnah, ki pa bo vsekako zabavno in poučno ob enem. Snov romana, v katerem ne bo nič izmišljenega, je zajela iz življenja narodov na Balkanu, med katerimi je pisatelj 12 let preživel ter vse opisano v romanu videl z lastnimi očmi. „Deseti brat“ potuje z Dolenjskega čez Hrvaško v Reko, od tam čez nekdanjo vojno granico v Bosno, Srbijo, Bolgarijo, Macedonijo, v Carigrad, od tam čez Grsko v Albanijo, Črnogoro, Dalmacijo, Trst in od ondot domov. Knjiga, ki se pojavi pred Božičem, bo okusno vezana in naročnina znaša samo 3 nemške marke (3 K 00 v). Na deset nakrat naročenih izvodov se dobi ednajt zastonj.

„Slovenija“ na Dunaju. — Na prvem običnem zboru slov. akad. društva „Slovenija“ dne 19. t. m. je bil za tekoči zimski tečaj voljen sledeči odbor: Cand. med. Mavricij Rus predsednikom; cand. iur. Fran Podboj podpredsednikom; stud. med. Vekoslav Spindler tajnikom; stud. iur. Fran Černe blagajnikom; stud. phil. Janko Šlebingar knjižničarjem; stud. iur. Josip Kunc arhivarjem; stud. iur. Gregor Žerjav gospodarjem; stud. iur. Ognjeslav Malnerič in stud. med. vet. Adolf Ribnikar namestnikoma.

Javni ples priredijo mladeniči v Gorenji Branici v nedeljo dne 27. t. m. Svirala bode veteranska godba iz Mavhinj.

Drobiž. — Štefan Bregant, ki je delal pri mostu čez Sočo pri Barki, je padel pri delu tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo, radi česar so ga prenesli v bolnišnico.

V soboto se je pripeljal v Gorico iz Trsta par novozaročencev. Na kolodvoru pa je prislo nevesti slabo, da je padla na tla. Preneš. so jo v čakalnico in od tam prepeljali k „zlatemu angelju“. Ker drugi dan ni bila nič bolje, so se povrnili v Trst.

Listnica. — Gosp. dopisniku v P. Oprostitute, da Vašega dopisa ne priobčimo. Ako isti mož, okoli katerega se suče dopis, ne bo več izvoljen na izvestno mesto, potem se ne spleča, spravljati ga v javnost. Naj se v pozabljivosti spokori za svoje grehe. Mislimo, da bo tako prav. Prosimo o priliki kaj drugega. — Gosp. dopisniku v K. Onega lista „Correspondenzblatt....“ nimamo na razpolago in ga v G. tudi ne dobimo. Ako je tam kaj posebnega, prosimo, da nam pošljete ali prepis istega ali pa list na vpogled. Se priporočamo.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V seji v torek je bilo predloženih nebroj peticij za splošno starostno in invalidno oskrbo. Benati je interpeloval radi agitacije in zlorabe cerkva od strani slovanskih duhovnikov v Istri ter zahteva, da se agitacije ne bodo ponavljale pri bližnjih deželnozborskih volitvah v Istri. Stein je vprašal predsednika, zakaj da se ni spominjal v svojem nagovoru smrti Mac Kinleya? Pernstorfer omenja, da peticij za starostno preskrbo je predloženih 1397 s 575.995 podpisi. Stein omenja na to, da po njem predložena enaka peticija „nosi 10.500

podpisov. — Körber je na to odgovarjal na celo vrsto interpelacij, tako tudi na interpelacijo posl. Rybe gledé obligatoričnega splošnega zavarovanja proti požaru. Rekel je, da so tozadevna proučavanja v polnem tiru ter da pride svoj čas do predloge. Černy, Harnisch, Zimmer, Dötz govoré proti odpravi mitnic prav energično. Finančni minister je odgovoril, da je odprava za sedaj še nemogoča; nato je nastal hrup in klici: „Proč z mitnicami, proč z njim!“ Zbornica je potem odobrila nujnost predloga, da se mitnice odpravijo z novim letom.

Naučni minister je odgovoril tudi na interpelacijo Grossa proti naseljevanju francoskih kongregacij v Avstriji. Rekel je, da dosedaj je dovoljena le začasna naselitev karmelitankam iz Versaille, katerih je 25, ter se nastanijo v Solnogradu. O dveh drugih prošnjah se še le ugiba, ali se jima ugoditi ali ne. Eisenkolb je zahteval zvezo proti kongregacijam, enak francoskemu. Minister je odgovoril tudi na Spincičevo interpelacijo gledé jezika v solah v Losinju ter podeljenja nadučiteljskega mesta v Voloskem.

Predsednik je odgovoril na koncu seje, da smrti Mac Kinleya ni omenjal, ker da je svoj čas kondoliral osebnó poslaniku Zjed. držav in ta ga je zahvalil. Ker je od takrat že dolgo časa, je opustil spominjanje na Kinleya.

Včeraj se je pri razpravi o odkupu severne železnice unela živahna debata. Vse-nemci so se protivili odkupu, čes, da kakor preide železnica v roke države, se poslovani! Ali nujni predlog Kafluna o odkupu je bil sprejet ter izročen železniški komisiji. Na to je govoril Stransky o dogodkih v Litavi. Vse-nemci so ga napadali, on pa jim je tudi bral levite. Stransky je dokazoval, da v Litavi so Nemci pri volitvah postopali nasilno proti Čehom ter hujskali ljudi proti njim. Vse-nemci so burno ugovarjali. Körber je trdil, da ni bilo tako hudo, kakor trdi Stransky. Vsa reč je v rokah drž. pravdnistva. Nato bi se bila Klofač in Stein kmalu stela.

Ožja zveza slovanskih stranč v državnem zboru. — Govori se, da vsled tega, ker imajo Vse-nemci na vrviči vse nemške stranke, se nameravajo združiti proti njim vse slovanske stranke, tudi Poljaki, kateri pa bi uživali nekake izjemnosti. Vsa zveza bi stela 191 poslancev. Ožja zveza bi imela posebno parlamentarno komisijo, za katero se že vrše pogajanja.

V Trstu priredi prihodnji teden sloveča potovalna dramatična družba g. Cirila vrsto hrvatskih gledaliških predstav, na katere opozarjamo tudi Slovence z Goriskega, ki pridejo tiste dni v Trst, ter druge, katere zanima gledališče. Družba Cirila je, kakor čujemo, jako dobra, zato se je naidejati lepega razvedrila in vžitka pri predstavah.

Predsednik amor. Zjed. držav Rossevelt in vojna v južni Afriki. — V zadnjem času se je razširjalo po listih poročilo, da Rossevelt namerava stopiti v akcijo za to, da bi končala vojna v južni Afriki, in sicer v prilog Burom. Neki transvalski zastopnik je bil radi tega osebnó pri Rosseveltu, ali temu je izvedel, da Rossevelt namerava, kakor Mac Kinley, glede južnoafriške vojne hoditi po enakih potih, to je, ne vtikati se med Bure in Angleže. Vsa poročila o posredovanjih so le prazne fabule.

Na mesto pokojnega dr. Kalzla je izvoljen v državni zbor Mladocéh dr. Fiedler, profesor na visoki tehnični šoli. Namestna volitev se je vršila v ponedeljek.

Demon alkohol. — Sodnik Reynoldo razpravlja v angleški „Times“, kako strahovito se v Londonu širi pijanost pri ženskah. V preteklem letu je bilo v zapore Holloway oddanih radi pijanosti 10.658 žensk, mej temi 3311 pijank iz navade, ki so bile že šestkrat radi pijanosti kaznovane.

Ameriška mornarica. — Rossevelt pričena z delom, katero je napovedal, da se namreč mornarica povzdigne tako, da bodo ameriške združene države druga moč na morju. Proračun mornarice za prihodnje leto znaša 90.910.984 dolarjev proti 77.924.000 dolarjev lanskega leta. Zgradijo tudi nekaj novih ladij.

V južni Afriki. — O smrti Devetovi se ni nobenega gotovega poročila, govori se pa le to, da Devet je bil pred nekaj meseci težko ranjen in da je sedaj vsed takrat dobljenih ran umrl.

Angleži se kažejo prave junake. Sedaj so obsodili več burških deklet v starosti 15—20 let v ječo na mesec dnij radi „veleizdajstva“, ker so nekateri Bure, ki so udrili v Maraisburg, objele ter so seveda zabavljale Angležem. Da so jih obsodili, je zadostovala ena sama priča, sergeant mestne straže Müller.

Boha se pomika v severni smeri skozi Swazi-deželo. — V Kaplandiji je velikansko razburjenje, vse kipi proti Angležom. — Danes se vrši v Londonu izredni ministerski svet, od katerega se pričakujejo važne izjave o vojni v južni Afriki.

Raznotero. — Na Dunaju so zaklali lani 25.646 konj in 56 oslov. — Roparji so napadli vlak transkavkazijske železnice, ubili 3 ljudi ter pobrali 2000 rubljev. — Občinske volitve v Zagrebu so skončale tako, da so zmagali v prvem in drugem volilnem razredu vladni pristaji, v tretjem pa kandidatje čiste stranke prava. — Ogerski državni zbor bo odprt slovesno 28. t. m. s prestolnim govorom. —

Narodno gospodarstvo. Napredek kmetije na Slovenskem.

(Članek izven uredništva.)
(Dalje.)

Rimljani so kmetovali po sledečih praktičnih navodilih:

1. Njive nikdar ne postanejo neplodne zaradi izkoriščanja in vedno so plodne, ako se jim da večkrat, zmerno in v pravem času gnoja.

2. Sejati se ima tako, da se s sadeži menja. Jedno leto se sadi ložji sadež, v drugem sadež, ki jemlje več moči iz zemlje, ki pa tudi ne izcerpi popolnoma zemlje.

3. Zemlja se po snovih preišče. Rimljani so poznali več takih preiskovalnih sredstev.

4. Rimljan se ni zadovoljil z dobrim površjem, on je zahteval dobro zemljo na dva čevlja globoko.

5. Rimljan je mokre, vlažne kraje izsuševal po pokritih in odprtih jarkih.

6. Rimljan je polje osnažil pleva in sejal v suho zemljo. Praho je Rimljan tolikokrat oral, da je bila drobna kakor prah.

7. Rimljan je globoko oral. S tem je spravljal novo zemljo navzgor.

8. Rimljan je oskrboval gnojšča z največjo skrbjo. Po leti je gnoj večkrat premetaval in polival z gnojnico, pokrival ga je z dračjem, da solnce ni odjemalo gnoju redilnih snovi. Gnoj je precej po raztrošenju preoral. Tudi gnoj iz zelenih rastlin je bil Rimljanu poznat. Ko se je sadež iz njive vzel, je preoral zeleno strnišče. Rabljal je za gnoj pepel in lapor. Varro omenja tudi gnojenje z gipsom in soljo.

9. Za setev je uporabljal Rimljan najboljše seme; z največjo pridnostjo je izbiral semena in gosto ni sejal. Zimsko žito je spravljal zgodaj v zemljo, da se trdno ukorenini, preden pridejo mrazovi.

Č. bralci, kmetje, Vi veste, da na Slovenskem se danes vsega tega ni najti.

Kaj je Rimljan storil glede sadjereje in vinogradništva, je vsemu svetu znano. Še le zdaj pojemajo njegove trte.

O teh navodilih kmetije je živel svet skozi skoraj 2000 let. Na tej podlagi zida moderni kmetovalec naprej.

Kaj je torej hvaliti kmetije kat. duhovnika skozi vse čase njegovega vladanja nad kmetijo? Znano je, da so bila srednjeveška zemljišča slabo obdelana. Tlakar ni pridno delal. Prav je imel. A dobival ni duševnega bodrila od svojih voditeljev. Znano je, da so se danes veleposestvi „mrtve roke“ najslabše oskrbovali. Na Francozskem, Nemškem so posvetni veleposestniki čudežni kmeti; tudi mej njimi veleposest kat. duhovnika še tiči v časih, ki se ne vrnejo več. V cisli. Avstriji na primer, kjer ima „mrtva roka“ pol milijona hektara veleposestvi, (posvetna župnija niso uštele), študira na vseučiliščih za kmetijo na Dunaju samo jeden duhovnik, oskrbovalec teh cerkvenih veleposestev pa so večinoma duhovniki. V srednjem veku je bil kat. duhovnik tudi uradnik. Oskrboval je dosti dela, kar ga zdaj državni uradnik oskrbuje. Njegovo glavno delo pa je bilo voditeljstvo kmeta-tlakarja v gospodarstvu, delu kmetije. Še tega ni izpolnjeval na kmetiji, kar mu je ajd Rimljan zapustil. (Konec pride.)

Dražbe za užitnino. — V Ajdovščini bo dne 30. t. m. dražba za užitnino.

Oglasna cena je določena na 16.000 K za vino in mošt in 7500 K za meso.

V Gorici bo dražba 5. novembra t. l. Oglasna cena je določena na 62.300 K za vino in mošt in 26.700 K za meso. Sprejme se lahko le za prih. leto ali tudi za leti 1903. in 1904.

Rud. superfosfat. 12/14. Pri c. kr. „Kmetijskem društvu“ se prevzemajo naročbe na ta umetna gnojila do 30. t. m.

Cena za cel vagon t. j. 10.000 kilov 5-20 K kvintal, manjše množine 5-60 K kvintal.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar

v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za

birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za

mnogobrojna naročila ter obljublja solidno

postrežbo po jako zmernih cenah.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je otvoril

brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod Stolno cerkvijo,

nasproti trgovine Drašček),

kjer bode mogel postreči cenj. svoje odjemalce, posebno spodnjega dela mesta ter one z dežele, bolj nego je to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi močmi, da lahko obljublja točno in hitro postrežbo.

V zalogi ima vedno v veliki izbiri vse potrebščine te stroke kakor najfinejša in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se toplo priporoča udani

Anton Pucelj,

lastnik brivnic na Travniku in pod Stolno cerkvijo.

Veliko zalogo

šivalnih strojev, dvokoles in slamoreznic

raznih sistemov prve angleške tovarne „Helical“

ima

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16

kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickerer).

Gene koles so v gotovini od 80 gld. naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udan

SAUNIG & DEKLEVA.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisarnim jamstvom

razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatnine

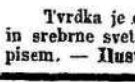
Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75;

srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna

veržica fl. 1-20; budilnik iz niklja

fl. 1-95.

Tvrška je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate

in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče prizvalnih

pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Brzjavka!

Podpisani naznanja uljudno slav. občinstvu, da se dobi pivo

„Granat-Porter“

vedno sveže v naslednjih gostilnah v Gorici:

V sodčkih:

v hotelu „pri zlatem jelenu“.

V steklentah pa pri gg.:

Jos. Krane, trg Bertolini.

iv. Gleščič, »pri petelinčku«.

K. Turel, »pri belem zajcu«.

iv. Katnik, »pri zlatem križu«.

Šimen Waltritsch, »pri konjiču«.

Peter Birsa, dvorišče Caraveggia.

M. Hvalič, stolni trg.

A. Lasič, ulica Dogana.

P. Vovk, ulica sv. Ivana.

A. Orzan, prodajalnica na Korzu.

Za nadaljna blagohotna naročila se

cen. gg. gostilničarjem in zasebnikom

toplo priporoča

Josip Rován,

zalagatelj vrhniškega piva.

V Gorici, Rabatišče št. 20.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Vdobi se zastoj in franko v Schwann- Apoteke, Frankfurt A. M.

Želod

kupuje po cele vagone

Matija Weber, Tržič (Monfalcone).

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirmberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetilnice. — Rožni vencl. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-8

Mizarska zadruga

v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva tvrde Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištva, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpačnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznavo najboljših patentovanih kotlov gosp. **Russbaum-a** v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Prvo ljubljansko podjetje za izdelovanje fornirja.

Spošt. podjetnikom mizarstva, trgovcem s fornirjem in gg. mizarjem, kolarjem naznanjam, da sem pričel

z rezanjem in žaganjem fornirja

kojega imam v zalogi izredno veliko množino, vseh vrst in kakovosti lesa.

Izrežem in izžagam ter dobro sparim tudi dopeljane hlode na fornir po nizki ceni ter popolnoma suhega odposljam na dom. — Izdelujem tudi gladke fino izdelane profilirane lajste vseh vrst in oblik.

Priporočam novo podjetje v obilna naročila, katera natančno in točno izvršujem.

Spoštovanjem

Ivan Zakotnik, tesarski mojster v Ljubljani.